

Факультет бакалаврської підготовки

Кафедра економіки, управління та адміністрування

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DP128 Ринок праці та людський капітал Labor Market and Human Capital
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка та управління бізнесом
Семестр	2
Факультет /відділення	Бакалаврської підготовки
Курс	1 (скорочений термін навчання)
Анотація курсу	Дисципліна “Ринок праці і людський капітал” спрямована на формування у студентів теоретичних знань щодо теоретико-методологічних засад функціонування ринку праці, соціально-трудоких відносин у суспільстві та навичок практичного застосування отриманих знань у подальшому навчанні, працевлаштуванні, практичній діяльності за фахом
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=391
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Азьмук Надія, д.е.н, доцент, професор кафедри економіки, управління та адміністрування
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/oop_ee.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	<p>ЗК9.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК10.Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11.Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК12.Навички міжособистісної взаємодії. ЗК13.Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
<p>Перелік спеціальних компетентностей (СК)</p>	<p>СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки, на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними і правовими актами. СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів. СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. СК16.Здатність відповідно до поставлених завдань обирати відповідний інструментарій для аналізу соціально-економічних явищ.</p>
<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<p>ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. ПРН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем. ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний</p>

	<p>інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.</p> <p>ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <p>ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.</p> <p>ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. ПРН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з урахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p> <p>ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах. ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення. ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.</p>
--	--

Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 22 Кількість практичних занять – 23 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 75 Форма підсумкового контролю – залік

Методи навчання	Тематичні, проблемні лекції; практичні і семінарські заняття із проведенням презентацій, дискусій, круглих столів, вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивні заняття; індивідуальні заняття із підготовкою науково-дослідних робіт, розв'язання конкретних ситуацій; консультації з викладачами; самонавчання на основі навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle та рекомендованої літератури, джерел.
------------------------	---

Зміст дисципліни	
Тема 1. Людський капітал	Людський капітал як соціально-економічна категорія. Інвестиції в людський капітал. Аналіз ефективності інвестицій в людський капітал.
Тема 2. Робоча сила	Робоча сила та її склад. Особи які не входять до складу робочої сили. Потенційна робоча сила. Відтворення населення і робочої сили: рухи, типи, режими.
Тема 3. Зайнятість і безробіття. Регулювання зайнятості	Поняття та види зайнятості. Безробіття та його види. Види державної політики зайнятості. Державне регулювання зайнятості населення в Україні.
Тема 4. Ринок праці	Сутність ринку праці, його елементи і функції. Моделі та сегменти ринку праці. Попит та пропозиція на ринку праці. Резильентність національного ринку праці.
Тема 5. Цифровий сегмент ринку праці	Особливості, елементи та функції цифрового ринку праці. Зайнятість через цифрові платформах. Виклики та можливості зайнятості у цифровий спосіб.
Тема 6. Політика доходів і регулювання заробітної плати	Вартість робочої сили. Доходи населення. Рівень життя, Заробітна плата, її основні функції. Структуру та елементи організації оплати праці на підприємстві. Державне й договірне регулювання заробітної плати.
Тема 7. Якість трудового життя	Концепція якості трудового життя. Складові якості трудового життя. Концепція гідної праці. Основні напрями підвищення якості трудового життя.
Тема 8. Соціальна політика держави	Сутність соціальної політики. Завдання та реалізація соціальної політики в Україні. Напрями та перспективи розвитку соціальної політики в Україні.
Тема 9. Трудова міграція	Міграція. Трудова міграція. Види трудової міграції. Регулювання міграційних процесів
Тема 10. Міжнародне співробітництво у сфері формування, розвитку та використання людського капіталу	Суть і роль глобалізації, її вплив на ресурси праці. Стан інтеграції України до міжнародного ринку праці. Система професійної освіти в розвинутих країнах.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи.

	За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі заліку за системою накопичення балів, відповідно до графіку навчального процесу.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Практичні роботи теми 1-10 (4 бали за кожен роботу)	40
Модульні контрольні (2-і к.р. по 15 балів)	30
Індивідуальна самостійна робота: 1. аналітичний огляд наукових публікацій за обраною темою 2. підготувати доповідь та презентацію за обраною темою	20
	10
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Азьмук Н.А. Трансформація зайнятості при переході до цифрової економіки: глобальні виклики та стратегії адаптації. Монографія. К. Знання, 2019. 335с.
2. Акулов М. Г., Драбаніч А. В., Євась Т. В. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посібник Київ :Центр навчальної літератури, 2012. – 328 с.
3. Антонюк В. П., Залознова Ю. С. Людський капітал регіонів України: проблеми відтворення в умовах гібридної та повномасштабної війни як загроза для повоєнного відновлення країни / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2023. 175 с.

<https://iie.org.ua/monografiyi/ljudskij-kapital-regioniv-ukraini-problemi-vidtvorenija-v-umovah-gibridnoi-ta-povnomasshtabnoi-vijni-jak-zagroza-dlja-povoiennogo-vidnovlennja-ukraini/>

4. Брюховецька Н.Ю., Іваненко Л.В. Оцінювання людського капіталу та доданої вартості підприємств: теорія та практика: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2020. 184 с. <https://iie.org.ua/monografiyi/ocinjuvannja-ljudskogo-kapitalu-ta-dodanoi-vartosti-pidpriemstv-teorija-ta-praktika/>

5. Булеєв І.П. Суспільство, середній клас, цифрова економіка: стан та перспективи розвитку: наукова доповідь / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2020. 116 с. <https://iie.org.ua/monografiyi/suspilstvo-serednij-klas-cifrova-ekonomika-standa-perspektivi-rozvitku/>

6. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник Київ : Знання, 2006. – 559 с.

7. Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. Київ : Знання, КОО, 2001. 254 с.

8. Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посібник Київ: УАДУ, 2001. 200 с.

9. Економіка праці та соціально-трудові відносини: практикум: навч. посіб. Семикіна М.В. та ін., Кропивницький: Видавець Лисенко В. Ф., 2020. 228 с.

10. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.- метод. посібник Х.: ХДУХТ, 2017. 189 с

11. Лібанова Е. М. Ринок праці: навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2003. 224 с.

12. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики: колективна монографія / за ред. Е.М. Лібанової. –К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2014. – 380с. chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcglefindmkaj/https://idss.org.ua/monografii/2014_lyud_rozvito_k.pdf

13. Назарова Г.В. Економіка праці: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.

14. Трансформація соціально-трудової сфери в умовах цифровізації економіки: монографія/ О.Ф. Новікова, Ю.С. Залознова, О.І. Амоша, О.О. Хандій, Н.А. Азьмук, Я.В. Остафійчук, Л.Л. Шамілева, О.В. Панькова, І.М. Новак, А.Д. Шастун, О.Ю. Касперович, О.В. Іщенко, Я.Є. Красуліна, Л.П. Амелічева, В.В. Компанієць; за наук. ред. О.Ф.Новікової; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Київ, 2022. – 385 с. <https://iie.org.ua/monografiyi/transformacija-socialno-trudovoi-sferi-v-umovah-cifrovizacii-ekonomiki/>

15. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>

16. Про оплату праці Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>

17. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998р № 137/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80/ed20220101#Text>

18. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>

19. Acemoglu, Daron, Pascual Restrepo. Automation and new tasks: How technology displaces and reinstates labor. *Journal of Economic Perspectives* 2019. 33.2. 3-30. URL https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.33.2.3?utm_campaign=fwd_economy.unpaid.engagement&utm_source=hs_email&utm_medium=email&utm_content=73701324&_hsenc=p2ANqtz-9DWK1uYf7Z47ZrIVz1Ku16Y95k-86vSvzWX91IKbjFwEK4FTSv_CYKHxMb_LuLr0a4gppH9H7HZgCEv8xq8db8IXJkVA&_hsmi=73701324&

20. Atalay, Enghin, et al. New technologies and the labor market. *Journal of Monetary Economics* 2018. 97: 48-67. URL <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304393218301636>
21. Becker Gary S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education, First Edition. 1994. <https://www.nber.org/books-and-chapters/human-capital-theoretical-and-empirical-analysis-special-reference-education-first-edition>
- 22 Daminger, A. The cognitive dimension of household labor. *American Sociological Review* 2019. 84.4: 609-633.
23. Goldin C. Human Capital. 2014. URL https://scholar.harvard.edu/files/goldin/files/human_capital_handbook_of_cliometrics_0.pdf

Інтернет ресурси

1. Державна служба зайнятості України. URL <https://www.dcz.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України. URL <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Український інститут майбутнього. URL <https://uifuture.org/>
4. Міжнародна організація міграції. <https://iom.org.ua/ua>
5. International Labour Organization. URL <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
6. ILO. Ukraine <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2609-labour>
7. Global Human Development Indicators. URL <http://hdr.undp.org/en/countries>
8. The Adecco group. URL <https://www.adecgroup.com/future-of-work/latest-research/global-talent-in-the-age-of-artificial-intelligence/>